

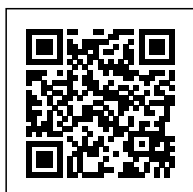

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

274/0

Návrh poslanců Zdeňka Ondráčka, Jana Richtera, Jana Birke a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Ondráček Z. a další
Doručeno poslancům: 13. září 2018 v 9:30

ZÁKON

ze dne 2018,

kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Čl. I

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., se mění takto:

1. Nadpis § 91 zní:

„Ukládání pokuty příkazem na místě“.

2. V § 91 odst. 1 se věta první nahrazuje větou „Správní orgán může příkazem na místě uložit pouze pokutu, pokud nestačí domluva a obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku.“.

3. V § 91 odst. 2 úvodní části ustanovení se slova „Napomenutí nebo pokutu“ nahrazují slovem „Pokutu“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o silničním provozu

Čl. II

V § 125c odst. 7 úvodní části ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákona č. 133/2011 Sb., zákona č. 48/2016 Sb. a zákona č. 183/2017 Sb., se slova „se uloží pokuta“ nahrazují slovy „lze uložit pokutu“.

ČÁST TŘETÍ

Účinnost

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2019.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu

Dnem 1. července 2017 nabyly účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“), který v § 91 a 92 upravil ukládání správního trestu za přestupek příkazem na místě. Příkaz na místě nahradil rozhodnutí vydávané v tzv. blokovém řízení podle předchozí právní úpravy (srov. § 84 až 86 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30. června 2017, dále jen „zákon č. 200/1990 Sb.“).

Podle § 84 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. bylo možné přestupek projednat uložením pokuty v blokovém řízení, jestliže byl spolehlivě zjištěn, nestačila domluva a obviněný z přestupku byl ochoten pokutu zaplatit. Bloky k ukládání pokut (tzv. pokutové bloky) vydávalo Ministerstvo financí na základě zmocnění v § 85 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb.

Podle § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. může správní orgán příkazem na místě uložit pouze napomenutí nebo pokutu, pokud obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právníkem nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku.

Ze srovnání obou právních úprav vyplývají některé zásadní rozdíly. Především je třeba upozornit, že zákon č. 250/2016 Sb. výslovně neuvádí jako jednu z podmínek pro vydání příkazu na místě, že k projednání přestupku nepostačuje domluva. To v praxi vyvolává pochybnosti o tom, zda zejména příslušníci Policie České republiky nebo strážníci obecní policie mohou v terénu i nadále využívat institutu domluvy. Ministerstvo vnitra sice ve své metodické pomůcce dovodilo možnost řešit některé případy zcela neformálně, avšak z důvodu nedostatku zákonného podkladu přetrvávají i nadále pochybnosti ohledně takového postupu.

Druhým zásadním rozdílem je pak možnost ukládat napomenutí příkazem na místě podle zákona č. 250/2016 Sb., zatímco podle zákona č. 200/1990 Sb. bylo možné v blokovém řízení uložit pouze pokutu (napomenutí bylo sice v zákoně č. 200/1990 Sb. upraveno, avšak uložit ho bylo možné pouze příkazem nebo klasickým rozhodnutím).

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že pokuta se ukládá rozhodnutím ve formě příkazového bloku, který stejně jako podle předchozí právní úpravy vydává Ministerstvo financí. Užívání bloků na pokutu je ověřeno dlouhodobou praxí. Napomenutí se naproti tomu ukládá rozhodnutím ve formě příkazu na místě ve smyslu § 150 odst. 5 správního řádu. Ministerstvo financí pro účely ukládání napomenutí příkazové bloky nevydává. Správní orgán si může vytvořit pro účely ukládání napomenutí vlastní zjednodušenou formu rozhodnutí, obdobnou příkazovému bloku. Vzor takového zjednodušeného rozhodnutí ve formě příkazu na místě na napomenutí zveřejnilo Ministerstvo vnitra spolu se zmíněnou metodickou pomůckou na svých internetových stránkách.¹

Z důvodu existence dalšího formuláře je poukazováno na nárůst administrativní zátěže Policie České republiky a též dalších orgánů řešících přestupky příkazem na místě v terénu

1

(dříve v blokovém řízení), když vedle příkazových bloků na pokutu si musí zajistit též příkazy na místě, kterými je ukládáno napomenutí.

Nedostatek zákonného zmocnění pro užívání domluvy při řešení přestupků na hranici společenské škodlivosti v kombinaci se zavedením možnosti uložit napomenutí příkazem na místě tedy nepřiměřeně zatěžuje orgány projednávající přestupky. Nejedná se přitom pouze o orgány v terénu, neboť domluva byla využívána též například na úseku občanských průkazů nebo cestovních dokladů, kdy některá méně závažná porušení právních předpisů byla řešena domluvou, tzv. „u přepážky“.

Na základě vyhodnocení fungování nové právní úpravy, tj. zákona č. 250/2016 Sb., v prvním roce její účinnosti se proto navrhuje změny, které směřují k odstranění nadbytečné administrativní zátěže. Navrhované změny přitom představují fakticky návrat k právní úpravě účinné do 30. června 2017, která se ukázala z hlediska praktických potřeb řešení bagatelních případů jako vhodnější.

Předmětem návrhu zákona je rovněž změna zákona č. 361/2000 Sb., provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Cílem této změny je přizpůsobit dikci ustanovení upravujícího rozhodování o přestupku příkazem na místě podle zákona o silničním provozu obecné právní úpravě, neboť stávající dikce by mohla vyvolávat pochybnosti o možnosti řešit přestupky podle tohoto zákona domluvou.

Navrhuje se, aby v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, vyslovila Poslanecká sněmovna souhlas s tímto návrhem zákona již v prvním čtení. Důvodem pro tento postup jsou výše popsané negativní dopady v administrativní zátěži, které byly zesíleny od 1. července 2017, kdy nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. A v druhém případě pak odstranění nesouladu v možnosti řešit přestupky v dopravě u fyzických a právnických osob.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Cílem navrhované právní úpravy je stanovit, že příkazem na místě lze uložit pokutu pouze v případě, že přestupek nelze vyřídit domluvou. Zároveň se navrhuje vypustit možnost uložit správní trest napomenutí příkazem na místě. V obou případech se navazuje na zkušenosti s aplikací zákona č. 200/1990 Sb.

V případě přijetí navrhované úpravy tedy správní orgán před rozhodnutím o přestupku příkazem na místě nejprve zváží, zda k projednání přestupku nestačí domluva vzhledem k jeho závažnosti a osobě pachatele. Domluva přitom bude využívána zejména v případech, kdy míra společenské škodlivosti daného činu je natolik nízká, že uložení pokuty by bylo s ohledem na závažnost přestupku a osobu pachatele nepřiměřené.²

² Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. května 2015, č. j. 2 As 60/2015 – 28, který ve vztahu k předchozí právní úpravě konstatoval: „Pokud jde o možnost vyřešit přestupkové jednání domluvou, z ustanovení zákona vyplývá, že domluvou lze primárně řešit takové přestupkové jednání, jehož společenská nebezpečnost je velmi nízká. Zda však dojde k vyřešení věci domluvou, náleží výlučně úvaze správního orgánu vycházející ze skutkových okolností případu.“

V případě, že nebude možné vyřešit věc domluvou, správní orgán bude moci uložit pokutu příkazovým blokem, pokud budou splněny ostatní podmínky v § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., tj. pokud obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, bude souhlasit se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku. Pokud obviněný nebude souhlasit s vydáním příkazového bloku, přestupek bude oznámen příslušnému správnímu orgánu, který zahájí řízení o přestupku, event. věc odloží. Takto oznámený přestupek již nebude možné vyřešit domluvou. Bude však možné například upustit od uložení správního trestu (§ 43 zákona č. 250/2016 Sb.) nebo uložit napomenutí (§ 45 zákona č. 250/2016 Sb.), vyjde-li v řízení najevo, že uložení pokuty by bylo vzhledem k závažnosti přestupku a osobě pachatele nepřiměřené.³

Domluva bude tedy představovat neformální vyřízení přestupku, které bude přicházet v úvahu před zahájením řízení o přestupku. Domluva nebude, na rozdíl od napomenutí, ukládána rozhodnutím. V případě domluvy nebude vyslovena vina. To znamená, že ani v případě, kdy je daný přestupek předmětem evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, nebude spáchání přestupku vyřešeného domluvou zapisováno do evidence přestupků a nebude o něm veden ani žádný jiný záznam. I z tohoto důvodu bude domluva využívána v těch nejméně závažných případech tak, jako tomu bylo podle právní úpravy účinné do 30. června 2017.

U těchto méně závažných případů na samé hranici společenské škodlivosti totiž není dostatečný veřejný zájem na jejich sledování. Nadměrná formalizace řešení těchto případů, kdy pachatel od svého protiprávního jednání upustí a domluva je dostatečná k jeho nápravě, naopak snižuje efektivitu celého systému a nepřiměřeně prosazuje prvky represe na úkor prevence.

Pokud jde o navrhovanou změnu zákona o silničním provozu, ta odpovídá Zásadám tvorby právní úpravy přestupků, které vláda schválila usnesením č. 498 ze dne 31. července 2018. V tomto materiálu se uvádí: „*Pokud má být povinně uložen správní trest určitého druhu, musí to být v zákoně jednoznačně uvedeno (např. za použití slov „se uloží“). V opačném případě se použije obvyklá dikce „lze uložit“. Například formulace „se uloží pokuta“ vylučuje, aby byl namísto pokuty uložen správní trest jiného druhu (typicky napomenutí). (...) V této souvislosti je nutno zdůraznit, že dikce „se uloží“ by měla být užívána výlučně za účelem omezení správního uvážení při určení druhu správního trestu.*“.

Vzhledem k tomu, že podle navržených úprav v zákoně č. 250/2016 Sb. bude možné vyřešit některé přestupky domluvou, navrhuje se upravit v § 125c odst. 7 zákona o silničním provozu, který upravuje rozhodování o přestupku příkazem na místě, dikci „uloží se pokuta“ na dikci „lze uložit pokutu“.

Cílů navrhované právní úpravy nelze dosáhnout jinak, než změnou zákona. S ohledem na zásadu vázanosti veřejné správy zákonem (srov. čl. 2 odst. 2 Ústavy České republiky) je nutno, aby každý postup orgánů veřejné správy měl dostatečný zákonný podklad. To platí i pro domluvu, kterou ale v současné době zákon výslovně nezmiňuje. Nápravy nelze dosáhnout jinak, než změnou zákona.

Obdobně vyloučení možnosti ukládat napomenutí za přestupek příkazem na místě, které má snížit byrokracii při vyřizování méně závažných přestupků, nelze dosáhnout jinak, než změnou zákona. Pokud by byla zachována možnost ukládat napomenutí, správní orgány

³ To platí pouze v případech, že zvláštní zákon aplikaci těchto institutů nevyloučí; jinak správní orgán uloží v řízení pokutu.

by byly povinny opatřit si příslušné formuláře na napomenutí i v následujících letech, nehledě na to, zda by napomenutí příkazem na místě fakticky ukládaly či nikoliv. Takový postup se však jeví jako nevhodný a neefektivní.

Vzhledem ke stávajícímu znění zákona o silničním provozu nelze dosáhnout navrhovaného cíle, tj. uvedení tohoto zákona do souladu s navrženými úpravami v zákoně č. 250/2016 Sb., jinak než změnou zákona.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a nebude mít žádné negativní dopady na rovné postavení mužů a žen. Důvodem je skutečnost, že podmínky odpovědnosti za přešupek a režim projednávání přešupků se řídí jednotnou regulací v podobě zákona o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich s podpůrným využitím správního řádu, přičemž navrhovaná úprava na tomto nic nemění.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Výslovné zakotvení domluvy jako jednoho z možných způsobů vyřízení přešupku je žádoucí s ohledem na princip právní jistoty a předvídatelnosti práva (viz čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

Výslovné zakotvení domluvy odpovídá též principu ultima ratio. Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí konstatoval, že jen důsledné respektování principu trestání jako ultima ratio zaručuje, že omezení základních práv jednotlivců v důsledku trestních sankcí bude možno považovat za proporcionální s účelem sledovaným trestním zákonem (viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 469/04, I. ÚS 631/05, II. ÚS 254/08). Ze zásady proportionalit trestní represe vyplývá především požadavek, aby byl uložený trest přiměřený spáchanému skutku. To přitom platí nejen pro oblast trestního práva stricto sensu, ale též pro oblast trestního práva správního, neboť z ustálené judikatury vyplývá, že *„také trestání za správní delikty musí podléhat stejnému režimu jako trestání za trestné činy a v tomto smyslu je třeba vykládat všechny záruky, které se podle vnitrostátního práva poskytují obviněnému z trestného činu“* (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. října 2004, sp. zn. 6 A 126/2002).

Navržená změna zákona o silničním provozu pak sleduje již zmíněný princip právní jistoty a rovněž princip rovnosti (viz čl. 1 Listiny základních práv a svobod), neboť zvláštní úprava v silničním zákoně týkající se rozhodování o přešupcích příkazem na místě by neměla být v rozporu s obecnou úpravou vztahující se na všechny přešupky, není-li k tomu zásadní důvod.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami

Navrhovaná právní úprava je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami.

Správněprávní odpovědnost fyzických a právnických osob se předpokládá v mnoha právních předpisech na úrovni Evropské unie. Jejich počet neumožňuje kompletní výčet v rámci zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie jako celkem.

Problematika rozhodování o přestupku příkazem na místě však není v primárním ani sekundárním právu Evropské unie výslovně řešena. Ve vztahu k právu Evropské unie je třeba zdůraznit, že navrhovaná úprava neomezuje nástroje k zajištění plnění závazků vyplývajících z předpisů Evropské unie. Předmětem návrhu je pouze dílčí úprava podmínek pro uplatnění jednotlivých procesních institutů, a proto nemůže být sama o sobě v rozporu s předpisy Evropské unie.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Z hlediska správního trestání je významným dokumentem přijatým na půdě OSN Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb.), který vychází z Všeobecné deklarace lidských práv (usnesení Valného shromáždění OSN ze dne 10. prosince 1948).

Dále je třeba připomenout čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv z roku 1950 (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.), podle kterého má každý právo, jedná-li se o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu, aby tato jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem. Navrhovaná úprava má pak úzký vztah též k čl. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv, upravujícímu zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*.

Návrh zákona principy vyplývající z uvedených mezinárodních dokumentů plně respektuje. Navrhovaná právní úprava posiluje právní jistotu respektováním zmíněné zásady *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* a rovněž plně respektuje zásadu trestního práva „ultima ratio“ a s ní spojený požadavek na přiměřenost (v tomto případě) správních trestů.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí a dopady na bezpečnost nebo obranu státu

V souvislosti s navrhovanou právní úpravou nejsou očekávány finanční dopady na státní rozpočet. Nepředpokládají se dopady ani na ostatní veřejné rozpočty či na podnikatelské prostředí České republiky.

U některých orgánů, například Policie České republiky či obecní policie, lze očekávat mírný pokles nákladů v souvislosti s navrhovaným vypuštěním možnosti ukládat napomenutí příkazem na místě, čímž odpadne potřeba zajišťovat formuláře, které k ukládání napomenutí podle dosavadní právní úpravy sloužily. Finanční dopad ovšem bude i z tohoto hlediska minimální.

Navrhovaná úprava nebude mít dopady na podnikatelské prostředí České republiky. V souvislosti s navrhovanou právní úpravou se nepředpokládají ani sociální dopady, včetně

dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny. Nepředpokládají se ani dopady na životní prostředí či dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Osobní údaje nebudou shromažďovány v případě, kdy přestupek bude řešen domluvou. V ostatních případech, tj. kdy je o přestupku vydáváno rozhodnutí, podléhají osobní údaje obviněného obecným předpisům pro nakládání s osobními údaji. K žádné změně tedy v tomto ohledu nedochází.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Výslovně se zakotvuje možnost domluvy jako neformálního způsobu vyřízení přestupku, nicméně tato možnost je dovozována již podle stávající právní úpravy a byla výslovně upravena v zákoně č. 200/1990 Sb. ve znění účinném do 30. června 2017. Navrhovaná právní úprava je v tomto ohledu transparentnější než dosavadní právní úprava.

Samotná možnost řešit bagatelní přestupky domluvou nezvyšuje korupční riziko. Riziko zneužití tohoto institutu je totiž srovnatelné s rizikem zneužití příkazu na místě, kterým je podle dosavadní právní úpravy ukládáno napomenutí. Možnost zneužití je minimalizována vnitřními procesy kontrol a též kontrolou ze strany veřejnosti. Vzhledem k tomu, že vyřešení přestupku domluvou nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté, je přípustné, aby v případě, kdy se při dodatečné kontrole zjistí, že domluva nebyla odpovídajícím řešením vzhledem k závažnosti přestupku, správní orgán dodatečně zahájil řízení o přestupku a uložil obviněnému odpovídající správní trest.

9. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení

Podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, se současně navrhuje Poslanecké sněmovně, aby s návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení.

Důvodem je skutečnost, že správní orgány si opatřují příkazové bloky a rovněž formuláře na příkaz na místě na napomenutí zpravidla na příslušný rok. Proto je vhodné stanovit účinnost tohoto zákona na 1. ledna 2019 tak, aby pro příští rok již nebylo potřeba zajišťovat příkazy na místě na napomenutí. Vzhledem k délce legislativního procesu by však navrhovaná účinnost mohla být ohrožena, pokud by měl být návrh projednán v klasickém legislativním procesu.

Dalším důvodem je skutečnost, že rozsah navrhovaných změn je z legislativního hlediska velmi omezený. Navrhuje se přitom návrat k osvědčenému systému, který platil do 30. června 2017. Předkladatel se proto domnívá, že i v případě, že se Poslanecká sněmovna

vysloví k návrhu zákona již v prvním čtení, bude poskytnut dostatečný prostor pro zvážení všech aspektů navrhované úpravy.

Zvláštní část

K čl. I bodu 1 – k § 91:

Navrhuje se upravit nadpis ustanovení, aby odpovídal obsahu ustanovení. Podle navrhované právní úpravy nebude možné uložit příkazem na místě napomenutí, a proto se slova „a napomenutí“ vypouští bez náhrady též z nadpisu.

K čl. I bodu 2 – k § 91 odst. 1:

Navrhuje se zakotvit do § 91 odst. 1 jako podmínku pro vydání příkazu na místě, že k vyřízení přestupku nepostačuje domluva. Zároveň se vypouští možnost uložit obviněnému příkazem na místě napomenutí. Podle navrhované úpravy tedy bude možné uložit příkazem na místě pouze pokutu (příkazové bloky za tímto účelem vydává Ministerstvo financí), a to za podmínky, že k vyřízení přestupku nepostačí domluva (blíže viz obecná část důvodové zprávy).

K čl. I bodu 3 – k § 91 odst. 2:

Jedná se o legislativně technickou úpravu, která je důsledkem úpravy provedené v odstavci 1. Vzhledem k tomu, že podle navrhované úpravy nebude možné ukládat příkazem na místě napomenutí, vypouští se zmínka o tomto správním trestu i v tomto odstavci.

K čl. II:

V zákoně o silničním provozu se navrhuje v § 125c odst. 7 změnit dikci „(za přestupek) se uloží pokuta“ na dikci „(za přestupek) lze uložit pokutu“ tak, aby v souladu s obecnou právní úpravou bylo možné přestupky podle zákona o silničním provozu vyřešit domluvou, bude-li takový postup přiměřený okolnostem případu (blíže viz obecná část důvodové zprávy).

K čl. III:

Navrhuje se stanovit účinnost na 1. ledna 2019. Důvodem je skutečnost, že správní orgány si opatřují příkazové bloky a rovněž formuláře příkazu na místě, kterým se ukládá napomenutí, zpravidla na příslušný rok. Proto je vhodné stanovit účinnost tohoto zákona na 1. ledna 2019 tak, aby pro příští rok již nebylo potřeba zajišťovat příkazy na místě, kterým se ukládá napomenutí.

Dalším důvodem je skutečnost, že rozsah navrhovaných změn je z legislativního hlediska velmi omezený. Navrhuje se přitom návrat k osvědčenému systému, který platil do 30. června 2017, a proto není nutná delší legisvakanní lhůta, aby se adresáti mohli s navrhovanou úpravou seznámit a připravit se na její aplikaci.

Návrh zákona neobsahuje přechodná ustanovení, neboť navrhované změny přechodná ustanovení nevyžadují. Domluva je procesní institut využívaný před zahájením řízení, tedy bude možné ho využívat ihned od nabytí účinnosti tohoto zákona.

V Praze dne 12. září 2018

Zdeněk Ondráček, v.r.
Jan Richter, v.r.
Jan Birke, v.r.
Květa Matušovská, v.r.
Dan Ťok, v.r.
Jan Hamáček, v.r.
Jana Černochová, v.r.
Zbyněk Stanjura, v.r.
Radek Koten, v.r.
Radek Rozvoral, v.r.
Lukáš Kolářík, v.r.
Ondřej Polanský, v.r.
Marek Výborný, v.r.
Jan Bartošek, v.r.
Vít Rakušan, v.r.
Věra Kovářová, v.r.
František Vácha, v.r.
Helena Langšádlová, v.r.

Úplné znění vybraných ustanovení zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., s vyznačením navrhovaných změn

§ 91

~~Ukládání napomenutí a pokuty příkazem na místě~~ Ukládání pokuty příkazem na místě

(1) ~~Správní orgán může příkazem na místě uložit pouze napomenutí nebo pokutu, pokud obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku. Správní orgán může příkazem na místě uložit pouze pokutu, pokud nestačí domluva a obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku.~~ Příkazem na místě lze uložit pokutu nejvýše 10 000 Kč. Mladistvému obviněnému lze příkazem na místě uložit pokutu nejvýše 2 500 Kč; to neplatí, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou.

(2) ~~Napomenutí nebo pokutu~~ **Pokutu** příkazem na místě může kromě příslušného správního orgánu uložit

a) orgán Policie České republiky za přestupek proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky, za přestupek proti pořádku v územní samosprávě, za přestupek proti veřejnému pořádku, přestupek proti občanskému soužití a přestupek proti majetku,

b) orgán Vojenské policie za přestupek proti pořádku ve státní správě nebo za přestupek na úseku všeobecné vnitřní správy, pokud k němu došlo na úseku státní správy v působnosti Vojenské policie, za přestupek proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a přestupek proti majetku, jde-li o přestupek osoby podle § 3 zákona o Vojenské policii,

c) orgán státní báňské správy za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánů státní báňské správy,

d) orgán inspekce práce za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny právní předpisy o bezpečnosti práce, dopustil-li se tohoto přestupku zaměstnanec na svém pracovišti nebo podnikatel ve svých prostorách, a

e) strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

§ 92

Příkaz na místě a příkazový blok

(1) Je-li příkazem na místě ukládána pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti,

obdrží obviněný příkazový blok. Podpisem příkazového bloku obviněným se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. Nemůže-li obviněný peněžitou povinnost na místě splnit, vydá se mu příkazový blok na peněžitou povinnost na místě nezaplacenou s poučením o způsobu zaplacení, o lhůtě splatnosti a o následcích nezaplacení.

(2) V příkazovém bloku se uvede

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, a název právnické osoby,
- b) datum narození obviněného nebo identifikační číslo osoby, pokud je obviněným právnická nebo podnikající fyzická osoba, bylo-li jim přiděleno,
- c) adresa místa trvalého pobytu obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, popřípadě adresa místa hlášeného pobytu cizince, má-li hlášený pobyt na území České republiky, nebo adresa sídla obviněného, je-li právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, nebo adresa místa, kde se nachází jeho nemovitý majetek, nebo adresa místa, kde vykonává svoji činnost v případě, že na území České republiky nemá sídlo nebo je nelze zjistit a má na území České republiky nemovitý majetek nebo zde vykonává svoji činnost,
- d) podpis obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou,
- e) popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání nebo v případě záruky za splnění povinnosti popis skutkových zjištění,
- f) právní kvalifikace skutku včetně formy zavinění a ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána,
- g) výše uložené pokuty nebo záruky za splnění povinnosti,
- h) označení správního orgánu,
- i) jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo nebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby,
- j) podpis oprávněné úřední osoby,
- k) datum a místo vydání příkazového bloku a
- l) poučení, že podpisem obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

(3) Správní orgány odebírají příkazové bloky od příslušného celního úřadu, plyne-li výnos do státního rozpočtu nebo jiného veřejného rozpočtu, s výjimkou rozpočtu kraje nebo rozpočtu obce, a od krajského úřadu, plyne-li výnos do rozpočtu kraje nebo do rozpočtu obce. Příkazové bloky vydává Ministerstvo financí.

Úplné znění vybraných ustanovení zákona č. 361/2000 Sb., provozu na pozemních

komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 125c

Přestupky fyzických osob

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) řídí vozidlo,

1. na němž v rozporu s jiným právním předpisem^{38b)} není umístěna tabulka státní poznávací značky (dále jen „registrační značka“) nebo je umístěna tabulka registrační značky, která nebyla vozidlu přidělena,

2. jehož tabulka registrační značky je zakryta, nečitelná nebo upravena anebo umístěna tak, že je znemožněna nebo podstatně ztížena její čitelnost,

3. které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích^{34a)} tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, nebo

4. jehož osvědčení o registraci bylo zadrženo,

b) v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,

c) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky,

d) se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou,

e) řídí motorové vozidlo a

1. v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) není držitelem příslušného řidičského oprávnění,

2. byl jí zadržen řidičský průkaz podle § 118b odst. 1,

3. v rozporu s § 3 odst. 4 není k jeho řízení profesně způsobilá podle zvláštního právního předpisu⁴⁾ nebo na základě rozhodnutí příslušného orgánu jiného členského státu nebo Švýcarské konfederace,

4. není držitelem platného posudku o zdravotní způsobilosti,

5. pozbyla jako řidič, který je držitelem řidičského průkazu Evropské unie, řidičského průkazu vydaného cizím státem nebo mezinárodního řidičského průkazu vydaného cizím státem, právo k řízení motorového vozidla na území České republiky podle § 123c odst. 7, nebo

6. řidičské oprávnění jí bylo pozastaveno podle § 95 nebo exekučním příkazem podle exekučního řádu,

f) při řízení vozidla

1. v rozporu s § 7 odst. 1 písm. c) drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení,

2. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více,

3. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h-1 a více nebo mimo obec o 30 km.h-1 a více,
4. překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km.h-1 nebo mimo obec o méně než 30 km.h-1,
5. v rozporu s § 4 písm. b) a c) nezastaví vozidlo na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměrňování provozu na pozemních komunikacích anebo při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou,
6. v rozporu s § 5 odst. 2 písm. f) neumožní chodci na přechodu pro chodce nerušené a bezpečné přejítí vozovky nebo nezastaví vozidlo před přechodem pro chodce v případech, kdy je povinna tak učinit, nebo ohrozí chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou odbočuje, nebo v rozporu s § 5 odst. 2 písm. g) ohrozí chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání,
7. předjíždí vozidlo v případech, kdy je to obecnou, místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno,
8. nedá přednost v jízdě v případech, ve kterých je povinna dát přednost v jízdě,
9. v rozporu s § 29 odst. 1 vjíždí na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno,
10. v provozu na dálnici nebo na silnici pro motorová vozidla se otáčí, jede v protisměru nebo couvá v místě, kde to není dovoleno podle § 36 odst. 1 písm. b), nebo
11. neoprávněně stojí s vozidlem na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením nebo v rozporu s § 67 odst. 4 neoprávněně použije parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením při stání nebo při jízdě,

g) v rozporu s § 43 poruší omezení jízdy některých vozidel,

h) způsobí dopravní nehodu, při které je jinému ublíženo na zdraví,

i) při dopravní nehodě

1. v rozporu s § 47 odst. 2 písm. a) neprodleně nezastaví vozidlo,
2. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. b) neohlásí dopravní nehodu policistovi,
3. v rozporu s § 47 odst. 3 písm. f) neprokáže totožnost ostatním účastníkům nehody včetně sdělení údajů o vozidle, které mělo účast na dopravní nehodě, nebo
4. v rozporu s § 47 odst. 4 písm. c) nedovoleně opustí místo dopravní nehody nebo se neprodleně nevrátí na místo dopravní nehody po poskytnutí nebo přivolání pomoci nebo po ohlášení dopravní nehody,

j) v rozporu s § 3 odst. 6 použije antiradar,

k) jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), nesplní nebo poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona.

(2) Fyzická osoba se dopustí jako provozovatel vozidla přestupku tím, že v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d) přikáže nebo svěří samostatné řízení vozidla osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.

(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku jako učitel autoškoly při výkonu dohledu nad řidičem motorového vozidla podle § 3 odst. 3 písm. b) nebo c) tím, že v provozu na pozemních komunikacích

a) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. a) požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku

během jízdy ve výcvikovém vozidle,

b) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. b) vykonává činnost učitele autoškoly bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy ještě je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,

c) v rozporu s § 8a odst. 1 písm. c) vykonává činnost učitele autoškoly, ačkoliv je jeho schopnost k výkonu této činnosti snížena v důsledku jeho zdravotního stavu,

d) se přes výzvu dle § 8a odst. 2 písm. a) a b) odmítne podrobit vyšetření, zda při výkonu činnosti učitele autoškoly nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

(4) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) se v rozporu s § 87a odst. 1 nebo 2 nepodrobí dopravně psychologickému vyšetření,

b) v rozporu s § 94a odst. 2, § 113 odst. 1 nebo § 123c odst. 5 neodevzdá řidičský průkaz, mezinárodní řidičský průkaz nebo potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození anebo zničení řidičského průkazu nebo v rozporu s § 6b odst. 4 neodevzdá osvědčení o registraci vozidla.

(5) Za přestupek se uloží pokuta

a) od 25 000 Kč do 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h),

b) od 10 000 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) bodu 4 a odstavce 3,

c) od 2 500 Kč do 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b),

d) od 5 000 Kč do 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) bodu 1 až 3, písm. e) bodů 2 až 4 a 6, písm. f) bodů 2, 7, 10 a 11, písm. j) a podle odstavce 2,

e) od 4 000 do 7 500 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodu 5 spáchaný v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců dvakrát a vícekrát,

f) od 2 500 do 5 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6, 8 a 9, písm. g) a i) a podle odstavce 4,

g) od 1 500 Kč do 2 500 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 1 a 4 a písm. k).

(6) Zákaz činnosti se uloží na dobu

a) od jednoho roku do dvou let za přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h),

b) od šesti měsíců do jednoho roku za přestupek podle odstavce 1 písm. a), písm. b), písm. e) bodů 2 až 4 a 6, písm. f) bodů 2, 7 a 10 a podle odstavce 3,

c) od jednoho měsíce do šesti měsíců

1. tomu, kdo spáchal přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6 a 8, písm. g) a i) v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců dvakrát a vícekrát,

2. tomu, kdo spáchal přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodu 5 úmyslně tím, že nezastavil vozidlo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměřování provozu na pozemních komunikacích anebo při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou, nebo

3. za přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodu 9.

(7) Příkazem na místě ~~se uloží pokuta~~ **lze uložit pokutu** do

a) 2 000 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. k),

b) 1 000 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 1 a 4,

c) 2 500 Kč za přestupek podle odstavce 1 písm. f) bodů 3, 5, 6, 8, 9, 11 a písm. g).

(8) Přestupek, za který se podle tohoto zákona ukládá zákaz činnosti, nelze projednat příkazem na místě.

(9) Za přestupek podle odstavců 1 až 4 nelze uložit napomenutí. Od uložení správního trestu podle odstavců 5 a 6 nelze v rozhodnutí o přestupku upustit.

(10) Řízení o přestupku podle odstavce 1 písm. h) spáchaném mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

⁴⁾ Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

^{34a)} § 37 zákona č. 56/2001 Sb.

^{38b)} Zákon č. 56/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.